

לאורו

עיונים לאור תורתו של
מרן הרב אברהם יצחק הכהן קוק זצ"ל

לפרשת ויצא

הרב אבינועם זומר

אגרות קודש

הרב שלמה לוי

מגד ירחים

הרב שי הירש

"רוח האומה

יתגלה בגדוליה"

הרב יעקב משה חרל"פ

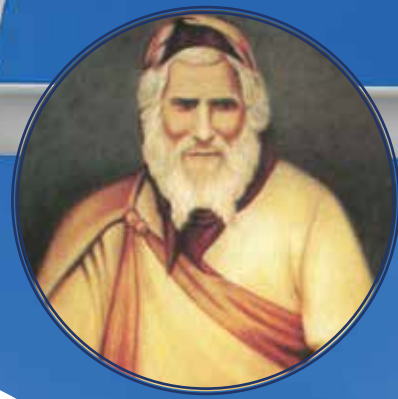
אורו לילדים

בראש צעיר

גיליון 105

פרשת ויצא, ה'תש"פ

משנת מרן
האור החיים
הקדוש
זיע"א

לשולחן שבת
פרשת ויצא

מתורתו של
ה'אביר יעקב'
רבנו יעקב אבוחצירא
זיע"א

לפרשת ויצא

הרב אבינועם זומר
ר"מ בישיבת 'מרכז-הרב'

"ויקרא שם המקום ההוא מחננים"

מה שאצל אברהם היה דבר תיאורטי, מגמה רוחנית, כאן היא מתחילה לבוא לידי ביטוי בפועל, במישור המעשי, ולכן, לו הוסיף הקב"ה לומר "ובזרעך". אולם בשביל שאותה מגמה תצא לפועל בצורה ראויה, יעקב אבינו צריך להוסיף עוד קומה על גבי אברהם. יעקב אומר לאחר שקם משנתו "אין זה כי אם בית אלהים וכו' והאבן הזאת אשר שמתו מצבה יהיה בית אלהים". יעקב מדגיש את הבית. ודרשו חז"ל (פסחים פח): "מאי דכתיב: 'והלכו עמים רבים ואמרו לכו ונעלה אל הר ה' אל בית אלהי יעקב' - לא כאברהם שקראו הר, לא כיצחק כשקראו שדה, אלא כיעקב שקראו בית.

ומבאר הרב (עין איה ברכות ט' רסג): "שורש גדול באומה הישראלית, שכשרון ההתרכזות ותועלתו מוטבע בה במורשה נפלאה, והובררה ביותר ביעקב אבינו ע"ה, שהוא כבר התחיל להתכוון בתור עם נבדל, בבנותו לו בית של שבטי יה עדות לישראל. ואמר "האבן הזאת אשר שמתו מצבה יהיה בית אלהים", לא כאברהם שקראו הר ויצחק שקראו שדה, שאינו מובדל במחיצות. אבל הבית מובדלת היא, שמורה על התייחדות האומה הישראלית ברוחניותה, בארץ אשר ד' דורש אותה". אברהם אבינו עסק בהפצת דבר ה', בהדגשה שיש כאן עולם רוחני עליון שצריך לעלות אליו, הארץ היא איננה רק מישור, ולכל אדם יש צורך שיעלה בהר ה' ומתוך הבנתו ש"לה' הארץ ומלואה".

ומוסיף הרב (אגרות-הראי"ה, תשמו') שלכן בתקופת האבות עדיין הותרה המצבה כי המצבה מורה על עבודת ה' שגלויה ומחוברת עם כל אוה"ע וכל עוד לא נבחר עם ישראל, היתה עבודת ה' אחת לכל העולם, וזה מה שהיה עושה אברהם אבינו שקרא בשם ה' והיה עוסק להפנות את הלבבות אל הכרה בקב"ה, זוהי בחינת ה'הר'. אולם על גביו, צריך לבנות בית, חלוק במחיצות ולכן אומות העולם אומרות שנעלה גם אל הר ה' וגם אל בית יעקב. זוהי המציאות העתידית

בתחילת הפרשה, יעקב אבינו יוצא מביתו מפחד עשו אחיו. לכאורה, סגירת המעגל תהיה רק בפרשה הבאה, כאשר יחזור לבית הוריו וכבר אין לו חשש מעשו, וסיום פרשתנו הוא רק באמצע החזרה, אין כאן סגירת מעגל של ה"ויצא". אולם באמת הפרשה מתחילה בפגיעה "ויפגע במקום", ומסתיימת בפגיעה "ויפגעו בו מלאכי אלהים". הפרשה מתחילה בחלום על מלאכים ומסתיימת במפגש עם מלאכים. במפגש עם המלאכים, ישנו חיבור בין מלאכי ארץ-ישראל עם מלאכי חו"ל ולכן קורא למקום מחננים על שם שני מחנות המלאכים. ומוסיף המדרש (ב"ר עד יז) שיעקב נטל מאלו ומאלו ושלה שלוחין לפני עשו. וצריך להבין מה המשמעות ששלה משניהם לפני עשו.

"ויצא יעקב", יעקב לא בורח אלא יוצא. מכאן מתחילה היציאה מהכוח אל הפועל של יעקב. בשבוע שעבר נפגשנו עם יעקב, הבכור האמיתי, שמתוך כך קיבל את הברכות ולכן, נצרך לצאת. לכאורה מפני עשו, אך באמת זוהי יציאה לברר מדוע הוא הבכור, במה הוא הבכור, ולמה מגיעות לו הברכות. וכשהדבר יתברר, ממילא תהיה לו יכולת לעמוד מול עשו. אם כן, אפשר לומר שבסוף הפרשה תתברר לנו בכורתו ומתוך כך שולח מלאכים לעשו.

יצחק ברך את יעקב לפני יציאתו "ויתן לך את ברכת אברהם" וכפי שאומר הקב"ה לאברהם "ונברכו בך כל משפחות האדמה", כך אומר הקב"ה ליעקב בתחילת הדרך "ונברכו בך כל משפחות האדמה ובזרעך".

בתחילת הפרשה, יעקב פגש במלאכים אבל בחלום, ובסוף הפרשה התעלה והוא כבר רואה מלאכים, הם נמצאים במציאות בפועל ממש. הוא מתעלה למציאות שהיתה רגילה אצל אברהם אבינו לראות מלאכים (עי' רש"י טז יג).

אם כן, אפשר לומר שביעקב הושלם התהליך שהחל באברהם.

שתגרום ל"ונברכו בך כל משפחות האדמה".

יתר הבנים והבנות, שבאים אחריו, כמו כן הונח בישראל כוח זה של הפעלה לטובה ולקדושה על כל העמים". דווקא בהבנה של הצורך בהבדלה נקבעת בנו הבכורה, היכולת להשפיע בצורה נכונה.

עם ישראל נבחר להיות בכורו של מי שאמר והיה העולם, "בני בכורי ישראל", להיות זה שמשפיע על אומות העולם. כי הוא יודע שיכולתו להצליח להשפיע הוא מתוך התבדלותו. עם ישראל הוא כביכול איש כפול, כבכור היורש כפול, שיש בו היכולת לחבר בין ההתעסקות בבניין פנימה שלא יעמוד בסתירה ליכולת ההשפעה החוצה. לכן, יעקב אבינו זקוק לשתי נשים, לאה ורחל, אחת פנימית ואחת חיצונית, 'עלמא דאיתכסיא' ו'עלמא דאיתגליא' (זוהר ח"ב כט:).

וכאשר מתבררת ליעקב היותו "עם לבדד (ישכון)", דווקא ע"י בני לבן ששונאים אותו, ושרחל ולאה אומרות ש"נכריות נחשבנו" למרות פעולתן בבית אביהן, מתבררת הייחודיות שלנו. כי כדי שנצליח לפעול עליהן אנו זקוקים לחזור לארץ לאותה הבדלה, כי ללא ההבדלה דווקא נוצרת שנאה. ממילא נגמר הביורור של צורת הופעת הבכוריות שלנו, ואז יעקב יוצא לדרך.

לכן, בסוף הפרשה, כאשר יעקב מגיע לבחינת, "יעקב אשר פדה את אברהם", הוא כבר זוכה לראות מלאכים כמו בבית אברהם. ושם מתקבצים מלאכי ארץ-ישראל וחז"ל ביחד. ומסביר הרב (עין איה שם) שזה בא להורות שאין סתירה בין ארץ ישראל לחז"ל, איננו חוזרים עתה רק לחיים של א"י ויוצאים מהגלות, אלא מחברים בין הקצוות, התכנסות האומה בתור כוח להשפיע על הכלל, על חז"ל, "על כן, ליעקב נזדמנו לו במקום אחד מלאכי ארץ-ישראל ומלאכי חז"ל, ואותו המקום המיוחד, נעשה לו ראוי לקראו בשם לזכר עולם מחנים. ארץ-ישראל, המרכז, תתן כוח גם לחז"ל". לכן מובן מדוע שולח יעקב לעשיו מלאכים מזה ומזה. להראות לו שהוא הוא באמת הבכור. כאן מסתיימת פרשת "ויצא", בקריאת השם מחניים מסתיימת היציאה לפועל של יעקב.

ומה שלכאורה נראה סתירה בין ההתייחדות בבית פנימה, לעומת ברכת אברהם "ונברכו בך כל משפחות האדמה" מבאר הרב שזו טעות. כי "רק דרך ההתייחדות נוכל להצליח לפעול על האנושות, שההתייחדות הבאה מהכרה שלמה, אינה התייחדות של טמיעה בפרטיות, הבדלות מצד שלא רוצים להיות קשורים לאומות העולם, פחד מההשפעה שלהם עלינו. כי אם התרכזות למען הוסיף כח ההשפעה והתחברות היותר מועילה. על כן, דוקא יאמרו עמים רבים לכו ונלכה אל הר ד' ואל בית אלהי יעקב, גם אל ההר וגם אל הבית. זאת היא תורת החיבור של שתי הקצוות, התכנסות היחיד בגבולו בתור מרכז להכין כח מלא בעד הכלל (עין איה שם).

ומבאר הרב (ע"פ אגרות שם, אוה"ק ח"ב עמ' תמ', אורות עמ' קסט) שהטעם לכך, כי הכללה שאין בה הפרדה, תיצור הכללה גסה, בעלת מכנה משותף נמוך. וממילא הדבר יכול להכהות את הסגולה המיוחדת לישראל, כי אדם יאמר אני אוהב כל מי שהוא אדם, אין הבדל בין יהודי לגוי. וזה יגרום להרס נורא. זוהי תפיסתו של אדום, התפיסה הנוצרית. הוא אינו יודע כי אנו "לב באברים" השונה בתפקודו משאר האיברים, ורק ע"י כך אנו משפיעים. ממילא האהבה שלנו לכל אדם ומתוך כך, ההשפעה שלנו עליהם, היא נגזרת של האהבה שלנו לאומה הישראלית. ובנוסף לכך אומר הרב שההכללה תתמקד בעיקר בכמות עד כמה נשפיע את דעת ה' באנושות וזה יבוא על חשבון האיכות, בהעמדת יחידים המלאים בקדושה ובטהרה.

לכן, על גבי אברהם צריכה להופיע דמותו של יעקב, שעוסק בעיקר בבניית האומה הישראלית פנימה, כדי שמדתו של אברהם תוכל להופיע בצורה מתוקנת. ומבאר הרב שזהו מה שנא' (ישעיה כט כב) "בית יעקב אשר פדה את אברהם". לכן, דווקא אצלו מתרחבת ברכת אברהם עד ל"ופרצת ימה וקדמה וצפונה ונגבה" וניתנת לו נחלה בלי מצרים (ע"י שבת קיח).

לכן, יעקב אבינו רק מתוך השלב הראשון של "איש תם יושב אהלים", מתוך שלב ההתכנסות, הוא יכול לצאת אל הפועל ולהופיע את בכורתו, שהיא השפעת ישראל על אומות העולם.

כך מבאר הרב את מה שאנו אומרים בתפילה - "עדת יעקב בנך בכורך": "כנסת ישראל היא קבועה בקדושתה בתור עדה פועלת בעולם, עד שמימי יעקב, שנקבע בזרעו החותם המיוחד של האומה, בהבדלתה מכל העמים, נקבע בה גם כן, תכונת הבכורה. ועל פי עצת ה' זאת היתה, שהבכורה של עשו תהיה מוסבה ליעקב, וזה היה לאות, שישראל יהיה הבכור בין העמים כולם, והבכורה היא תכונה, שמחייבת להיות משפיע ופועל פעולה חינוכית על

אגרות קודש למרון הראיה קוק זצ"ל

הרב שלמה לוי

ראש הישיבה ונשיא הגרעין התורני בראש"צ

תורה ומדע

אגרת צ"א (המשך)

מרן הרב זצ"ל רואה בצורה חיובית את התפיסה אודות התפתחות בעולם, אך אינו מקבל את הדברים בצורה מוחלטת וצריכים ההולכים בתפיסה זו לתת את דעתם לעומקם ורוחבם של הדברים. בספרי המקובלים הראשונים, אנו מוצאים הסבר אודות המחזוריות של העולם. בספר התמונה מבואר אודות מבנה העולם במערכת של שמיטות, כל שמיטה היא שבעת אלפים שנה של מחזור של שמיטה אחת. ישנם שבעה מחזורים כגון אלו, ובסופם היובל, התשלום של כל השבע שמיטות. כפי שהם מובאים 'בתורה אור' לאדמו"ר הזקן בעל התניא: "איתא בספר התמונה (בהקדמה לתמונה ג') שזה העולם הוא שמיטה שניה ולפניה היה גם כן שמיטה אחת שהיתה נמשכת ממדת החדש והשמיטה דעכשו היא ממדת הפחד ולכן דרכיה חזקים וקשים. דהיינו שהיה בה חורבן בית ראשון ושני, מה שאין כן בשמיטה הראשונה שהיתה ממדת החדש הייתה עבודה באופן אחר וגם התורה היה באופן אחר. ואחריו נמשכו המקובלים האחרונים לדון מזה שמוכרח להיות עוד חמש שמיטות... לכן פתחה התורה בבראשית לומר שכבר הייתה שמיטה ראשונה ועכשו שניה". במדרש רבה נאמר "אמר ר' אבהו מלמד שהיה בורא עולמות ומחריבן", כל תהליך בריאת העולמות והחברותם היה מתוך מגמה שיהיה עולם בהשלמה גדולה יותר מהתהליך הראשוני שקדם לו.

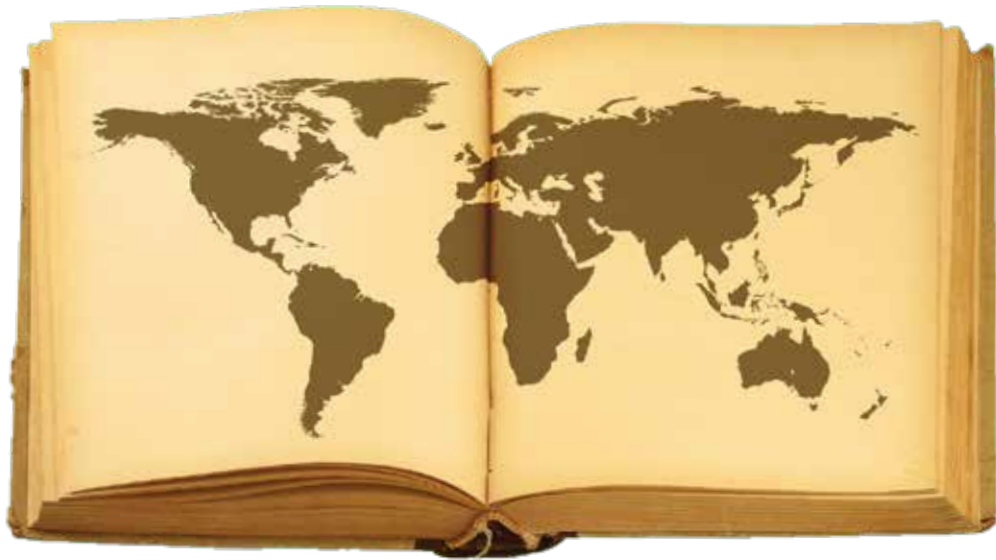
אנשים קדם בראשית

בספר הזוהר (ויקרא) אנו מוצאים תיאורים אודות אנשים שקדמו לאדם המקראי. "וּחִבְרָנָא יְתִבְי דְרֹמָא, חָמוּ בְסִפְרֵי קְדָמָא, וּבְסִפְרָא דְאָדָם, דְּהִכִּי מְחַלְק כָּל אֵיבוֹן אַרְצוֹת, דְּכָלְהוּ מְשִׁתְּפַחֵי לְתַתָּא, כְּגֹוְנָא דְאֵיבוֹן רְקִיעֵין דְלְעִילָא. אֵלִין עַל אֵלִין, וְאֵלִין עַל אֵלִין וּבֵין כָּל אַרְעָא וְאַרְעָא, רְקִיעַ דְּמִפְרָשׁ בֵּין דָּא לְדָא. וְעַל דָּא כְּלָהוּ אַרְצוֹת פְּרִישָׁן בְּשִׁמְהֵן. וּבִינֵיהוּ

"ועל דבר מנין שנות היצירה ביחש להחשבונות הגיאולוגיים בזמנינו. כך היא הלכה רווחת, שהיו כבר תקופות רבות קודם למניין תקופתנו הוא מפורסם בכל המקובלים הקדמונים, ובמדרש רבה 'שהיה בונה עולמות ומחריבן', ובזוהר פרשת ויקרא שהיו כמה מיני אנשים חוץ מאדם שנאמר בתורה. אלא ששם צריך להשכיל יפה את המליצות העמוקות, הצריכות ביאור רחב מאד מאד"

שנות העולם

מרן הרב זצ"ל בספרו 'לנבוכי הדור' כותב "ההתפתחות הבאה בהדרגה רבה של מיליארדים שנים זהו המרעיש לבבות קטני דעה. הם חושבים שההתפתחות תיתן מקום לכחש באלהים חיים, והם טועים מאד. דעת האלהים בנויה רק על ידיעת האחדות. כשאנו רואים היצירה הגדולה שהיא ערוכה בסדרי חכמה, והליכות החיים בגופם וברוחם ושכלם, שהכל נערך במערכה אחת, הרינו מכירים את הרוח הגדול שיש כאן, שמחיה הכל ונותן מקום לכל. ואם דרכי החכמה מחייבים שיהיה הדבר בא על ידי התפתחות של רבבות רבבה שנים, עוד עלינו להתפלא ביותר מה רב ונשגב הוא החי עולמים, שכאין וכרגע נחשבו רבבות שנים שפועלות בלא הרף להפיק איזו תכלית רצויה". מרן הרב זצ"ל באגרת להרב אלכסנדרוב (אגרות הראי"ה, קיז') "ובכלל אין אנו צריכים להיות כל כך מאודקים לשיטת ההתפתחות. יש בה ודאי כמה נצוצי אמת, אבל גם כן כמה כזבים ודמיונות. עובדא ברורה היא, שהיו בדורות הראשונים אנשים גדולים שאין לנו דוגמתם, ולכל הפחות לא נוכל להעמידם במעלה התחוננה מההתפתחות לערכנו. אלא שההתפתחות האיטית היא אחת מרבבות אין-סוף הדרכים, שחי העולמים מתגלה במ".

גן עדן וגיהנם. ואית בינייהו ברין משניין, אליו מן אליו, כגוונא דלעילא. מנהון בתרין אנפיו, ומנהון בד', ומנהון בא'. וחיזו דאליו לאו כאליו".

תרגום - וְחַבְרִינוּ יוֹשְׁבֵי הַדְּרוֹם רְאוּ בְּסִפְרֵי הַקְּדָמוֹנִים וּבְסִפְרוֹ שֶׁל אָדָם, שֶׁכָּךְ מְחַלְקִים כָּל הָאָרְצוֹת הַלָּלוּ, שֶׁכֻּלָּם נִמְצְאִים לְמִטָּה כְּמוֹ אוֹתָם הֶרְקִיעִים שְׁלֹמְעֵלָה, אֱלוֹ עַל אֱלוֹ וְאֱלוֹ עַל אֱלוֹ, וּבֵינָן כָּל אֶרֶץ וְאֶרֶץ רְקִיעַ מִפְרִיד בֵּין זֶה לְזֶה, וְלָכֵן כָּל הָאָרְצוֹת מִפְרָשׁוֹת בְּשֵׁמוֹת, וּבֵינֵיהֶן גֵּן עֵדֶן וְגֵיהֶנֶם, וְיֵשׁ

ביניהן בריות משנות אלו מאלו, כמו שלמעלה, מהן בשתי פנים ומהן בארבע ומהן באחת, ומראה של אלה אינו כאלה.

"ואי תימא, הא כל בני עלמא מאדם נפקו, (לאו הכי דלא) וכי נחית אדם הראשון לכלהו ארצות, ואוליד בגין, וכמה נשין הוו ליה. אלא, אדם לא אשתכח אלא בהאי עלמא עלאה מכלהו, דאקרי תבל, כדאמרין דכתוב (משלי ח) (ס"א משחקת בתבל ארצו) ויצו לתבל ארצו. והאי תבל אחידא ברקיע דלעילא, ואתאחידא בשמא עלאה. הדא הוא דכתוב, (תהלים ט) והוא ישפוט תבל בצדק. בצדק ודאי בגין כך בנוי דאדם, אשתכחו בהאי ארעא עלאה דאקרי תבל. ואינון עלאין על כלא, כגוונא דלעילא".

תרגום - ואם תאמר, הרי כל בני העולם יצאו מאדם, (אינו כך, שלא) וכי ירד אדם הראשון לכל הארצות והוליד בנים? וכמה נשים היו לו? אלא אדם לא נמצא אלא בעולם העליון הזה מכלם, שנקרא תבל, כמו שאמרנו, שכתוב (משלי ח) (משחקת בתבל ארצו) ויצו לתבל ארצו. והתבל הוא אחוזה ברקיע שלמעלה ונאחזת בשם העליון. זהו שכתוב (תהלים ט) והוא ישפוט תבל בצדק. בצדק ודאי משום כך בנוי של אדם נמצאים בארץ העליונה זהו שנקראת תבל. והם עליונים על הכל, כמו שלמעלה.

היחס לאבולוציה

מרן הרב זצ"ל בספרו 'לנבוכי הדור' מתייחס באופן ישיר לדברי דרווין "אם כן, אין בכל דרך הדרישה החדשה אפילו לפי דעת דרווין, אף על פי שהיא רק השערה, סתירה לפינות התורה. שיסודה רק שנכיר, שכל הסיבובים הגדולים מאחר שהם ערוכים בחכמה ופונים לחסד ולרחמים, עשויים הם בחכמה ודעת, ונובעים ממקור החיים והשלימות. והחכמה האלהית או קרא הענין האלהי, או טבע האלהות, הוא

שמחייב ההדרגה כולה. אבל, אי אפשר כלל שיחסר איזה דבר שצריך להשתלמות היותר שלמה, היא השתלמות רוח האדם והכרתו השלמה, עד שישוב למנוחתו הטבעית וגן עדנו, אך באופן יותר שלם עוד, עדן שלא ראתה עין כל בריה. והוכן הכל מראש - כח הנפש והכשרה לנבואה, אפשרות לניסים לשעתם ובכל עת - כפי הצורך של השלמת הרוח האנושי וכל ארחות חייו. ואך מקצר דעת יחשבו נבוכי דורינו, כי שיטת ההתפתחות על דרך קאנט (עמנואל קאנט היה פילוסוף גרמני. נחשב לאחד מגדולי הפילוסופים בעת החדשה ואחד מהוגי הדעות החשובים ביותר בכל הזמנים) (לאפלאס המרקוז פייר-סימון לפלס היה אסטרונום, מתמטיקאי ופיזיקאי צרפתי אשר עבודתו הייתה מרכזית להתפתחות המתמטיקה, הסטטיסטיקה, הפיזיקה והאסטרונומיה) (ודרווין 'צ'ארלס רוברט דרווין היה חוקר טבע וגאולוג אנגלי, המוכר כ"אבי תורת האבולוציה") ועוד מחכמי הזמן, תביא עמה הריסת התורה, חלילה וחלילה. תורתנו הקדושה כולה, עם כל מסורותיה ההסתוריות וקבלתה הנאמנה, לא תנוד אף נדנוד קל מפני כל בקורת. ואם ההכרה ההגיונית תביא לאמת אותן ההשערות, ומכל שכן אם מופתים מכריחים יולדו להם, יהיו רק עוזרים לבאר אורחות סיפור מעשה בראשית שבתורה כפי המוסכם אל השכל. אבל האמת ההיסטורית ודעת האלהים ועמה חובת השמירה של כל התורה כולה, לא תתחייב להשתנות אפילו שינוי קל, מחמת רושם של הידיעות והדרישות החדשות. אבל עוד ירחיבו את הלב, ויגדילו את מושגי דעת האלהים ואהבתו ויראתו, והחשק ללכת בדרכי הטוב והצדק שהם דרכי ד' ביתרון רב".

מה היא תורת האבולוציה, והיחס אליה על פי מרן הרב זצ"ל ופנימיות התורה - בשבוע הבא.

"מגד ירחים"

ליקוט ועריכה - הרב שי הירש

**"גבורת אמת תימצא,
רק במקום שאור אלקים שמה"
(הראי"ה קוק, מגד ירחים, חודש כסלו)**

"אוזר ישראל בגבורה"

על גבורתם של ישראל ששבה למקומה בדורנו

של הארץ, הוא מתקשר עם ברית הקדושה של הארץ, עד שכל סיבות שבעולם לא יוכלו לנתק את הקשר הקדוש הזה...". (עין איה, שבת יד, ד: "מנין לדם שהוא אדום, שנאמר "ויראו מואב מנגד את המים אדומים כדם").

ואכן, הובטחנו על 'ביאת אליהו' ושיבת הגבורה המלחמתית למקומה. בהקשר לכך, יש שהסבירו את המובא במשנה (מסכת עדויות פרק ח' משנה ז'): "וחכמים אומרים אין אליהו בא לא לרחק ולא לקרב אלא לעשות שלום בעולם שנאמר: 'הנני שולח לכם את אליה הנביא... והשיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם'" כקשור לעניין גבורת הלב, וכפי שמפרש תוס' יו"ט על אתר: "כלומר, לב האבות והבנים אשר נפל במ מורך מפחד וברחו אלה פה ואלה פה מפני צרותם ישיב אותם היום לגבורתו, וישיבו אלה את אלה, ויתנחמו זה בזה, וכן יהא בימינו".

כיוון הסבר זה על דרך פנימיות התורה, כתב גם רבי צדוק הכהן מלובלין:

"והוא [אליהו הנביא] יבוא לפני ביאת המשיח, פירוש שיתגלה כוחו בלבבות כל בני ישראל להיות נקיים מנגיעה לגוף לגמרי ולהשתמש במידת הכעס והנקימה נגד העכו"ם בזרוע עוז שיהיה נולד בלבם התעוררות. זה נקרא ביאת אליהו" (צדקת הצדיק, סעיף ריח).

הראי"ה קוק, שחי בדור המעבר מטרדמת הגלות לקץ הגאולה, הבחין בשינוי זה המתחולל בימיו, וכפי שכתב (אורות-התחיה ח'):

"כְּשֶׁנִּסְתָּ-יִשְׂרָאֵל מִתְעוֹרְרָת לְתַחִּיהָ מוֹצֵאָהּ הִיא בְּקִרְבָּהּ פְּנִימָה אֶת עֲזָה וְכִבּוּדָהּ, וְכֹל הַטְּהָרָה וְהַקִּדְשׁ הַרְגִּיל לְהַמְצֵא בְּהִנְבְּעָהּ וּמְשַׁמְעֵת הוֹלֵךְ הוּא וּמְתַנַּוֵּץ בְּעֵז הַנְּשַׁמְתִּי שֶׁל הוֹפְעֵת הַגְּבוּרָה שֶׁל הָאָמָה, וּבְדַעַה טְהוֹרָה מְחַבְּרִים אֶת הַרוּחוֹת וּמְמַתְקִים אֶת הַגְּבוּרָה הַמְתְּעוֹרְרָת עַל-יְדֵי שְׁלוֹכֵם".

בכל ימי הגלות התקיימה בעם ישראל מארת הגלות הקשה של 'מורך הלב', כפי שמתאר בחריפות רבה הראי"ה קוק:

"מארת אלקים היותר נוראה של הגלות היא מורך הלב, 'והנשארים בכס והבאתי מורך בלבכם בארצות אויביהם'. מורך לב זה מתפשט על חוג החיים הרוחניים לא פחות ממה שהוא מתפשט על כל החוג של החיים החומריים. והוא מזיק לראשו לא פחות, ובפנים ידועים עוד יותר ממה שהוא מזיק את האחרון. הפחד מכל 'כפתור נחושת' (כינוי עממי לשוטר בזמנו ע"ש בגדיו) גידל לנו נפשות דלולות, רצוצות ושבורות שאינן יכולות לקבל אור, וחיים מעשיים של גאולה וישועה, גם לכשתבוא, והפחד מכל ספר העומד מחוץ לתחום הצר של מושג הקדושה שהגלות יכולה לסמנו מדלדל את חיינו הרוחניים ובורא לנו נשמות חלושות, שאינן יכולות לקבל את האומץ של האור הרוחני, העתיד להאיר עלינו בברקים מאירים וחודרים בדרך תחייתנו בארץ אבות.

מה אפשר למעבד? תאמר נחמתא דבבלאי, דגידופא היא. ועל כן ליהודי הגלות רחוק וזר גם לחשב שתהיה לנו משטרה יהודית ושוטר יהודי. הנהגת המשטרה וענין הפקידות חלק הגויים המה וכך נשרשה הדעה הזאת אצלנו. עד שרבים חושבים כי בלי ה"גאראדאוואי" (שוטר) הנכרי אי אפשר ליהודים להתקיים. שבכל עת צרה צריכים לפנות רק אליו כמו למגינם ומצילם" (מאמרי-הראי"ה, ח"ב, חליפת מכתבים, עמ' 504).

אך בעומק לבה של האומה פנימה, זכרה היא בערגה את ימי גבורתה בארצה:

"... את התכונה הטבעית שנתקשרה באומה לחיבת הארץ על ידי שפך הדם של גיבורי ישראל, ששפכו דמם בקנאה רבה בעת המלחמות, כאשר רצה האויב המחריב לקחת מהם את ארצם ולגרשם מתוכה. הדם האדום הזה, המורה על דבקות טבעית של מסירות נפש, הקבועה באומה בקשר עם החיבה הנצחית

ה' אלקיהם ואת דוד מלכם', כי זה יביא את זה לכוונן מלכות בית דוד ולבנות בית המקדש אחר ההזדככות ברוב ימים. ותקוים בנו נבואת הנביא 'וּמִשְׁתִּי אֶת עוֹן יִשְׂרָאֵל בְּיוֹם אֶחָד'.

וגם, כבר כתב האלשיך והר"ן (בדרשותיו) דבצירוף כל כלל ישראל, זה עושה מצוה זאת וזה מצוה אחרת, נתכללו כולם יחד בכל המצוות. והלא יש בכלל ישראל באמת אנשים בעלי השגות, שידועין ומבינים בפירוש לבקש שלשתן, ובין כללות ישראל אם יצטרפו כולם יחד תקוים היטב נבואת הנביא בזאת 'ואחר ישובו בני ישראל ובקשו את ה' אלקיהם' וכו'. ואם גם יעשו כולם בפועל יחד פעולות לזה, וכמו שביארתי לעיל, אז יבוא הסיוע מן השמים, כמו שהיה אצל יעקב אבינו, ונראה סימן לטובה, עד שנזכה לגאולה שלימה בב"א. וזהו מה שרציתי לבאר בזה, כי עיקר הכל הוא שכולנו יחד נשתוקק לחזור לארצנו, וגם נעשה לזה פעולות מצדנו כל מה שבכוחנו, אז יגמור ה' בעדנו, ויביאנו ויטענו בהר נחלתנו... (אם הבנים שמחה', פרק שני, ט).

נחתום בדברי הרב מרדכי עטייה (תרנ"ח-תשל"ח), ראש-ישיבת המקובלים "החיים והשלום", בירושלים:

"... הזוהר הקדוש שאמר שהכל תלוי באתערותא דלתתא, ועוד שאמר שהארץ לא תצא תחת יד זרים אלא במסירות נפש ושפיכות דמים כמ"ש בזוהר שמות דף רי"ד ע"א: אלא בוודאי ארוונא מלכא הוה, וההוא אתר ברשותיה הוה והוה שליט עלוי וכד מטא זמנא לנפקא מתחות ידיה לא נפקא אלא בסגיאנות דמא וקטולא בישראל ע"ש. ואם בימי המלך דוד כך, על אחת כמה וכמה, בזמנינו זה, וזה ראינו בעינינו בימינו אלה שהארץ לא יצאה מתחת יד זרים אלא במסירות נפש שבחורי ישראל מסרו עצמם והערו למות נפשם באהבה ובשמחה רבה כדי לשחרר את הארץ תהי מנוחתם כבוד בגן עדן אמן. וקיימו מאמר הנביא שמואל ב', י', י"ב: 'חזק ונתחזק בעד עמינו ובעד ערי אלקינו', ופירש הרד"ק ז"ל: 'חזק שלא יכבשו אותם אויבינו וישבו בהם אם יתחזקו עלינו וינצחונו, ואם עשו כן לא יהיו ערי אלקינו אלא ערי אלהי אחרים...' (הקדמתו לספר הפרד"ס לרמ"ק, שער הפרד"ס, הוצאת הרב עטייה).

(מתוך ספרנו החדש: אוזר ישראל בגבורה - לקט תורני לחיזוק רוח הלחימה לקראת השירות בצה"ל, מכון תורני תורת שלמה)

וכך אכן הייתה הדרכתו המעשית של הראי"ה קוק לבחורי ישראל בדורו:

"... ואפילו אלו הצעירים שרוצים להתפתח בבריות גופא, כדי שיהי כוחם חזק להגן על אומתנו הקדושה בעת זעם חס ושלום, בעת אשר צרים ואויבים קמים עלינו, דרכי להגיד להם שיכולים לכוון מעשיהם לשם שמים, להוסיף אומץ וגבורה בכנסת ישראל, כדי שקדושת השם יתברך ואור שכינתו הקדושה תהיה מופיעה בגבורה בעולם כמו שהיו אבותינו הגיבורים, חיילותיו של בית דוד, ובזה חיזקו את אור הקדושה" (הראי"ה קוק, אגרת משנת תרפ"ח, לרב יוסף משאש (מרקו), אוצרות הראי"ה ד', עמ' 189 190, הרב משה צוריאל (עורך), אוצרות חיים, ראשון לציון, אלול תשס"ב).

מסירות הנפש של בחורי ישראל בזמננו, הביאה לתקומת עמנו

הרב יששכר שלמה טייכטאל הי"ד (תרמ"א תש"ה), רב בסלובקיה ומחבר שו"ת "משנה-שכיר", אשר נספה בשואה ובמהלכה חיבר את ספרו המפורסם "אם הבנים שמחה", כתב על בניין ארץ ישראל וגאולתה בדורנו:

"ועתה בזמננו, שנעשתה התעוררות לשוב לארץ אבותינו, וגם חזרו בפועל ועושין מעשה בבניין הארץ, בוודאי נתקיים בזה נבואת הושע 'ואחר ישובו בני ישראל ובקשו את ה' אלקיהם ואת דוד מלכם' - היינו בקשו ממש, וכמו שביארתי לעיל משמעות תיבת 'בקשו' - בפועל ובמעשה ידיהם.

וזהו מלבד שמחבבין את הארץ ואינם רוצים בארץ אחרת אלא בארץ אבותינו, ומוסרים נפשם עליה, כידוע דכמה וכמה מתו עבור הארץ, כמו ששמענו בזמן הפרעות של הערבים, וכמה מן בני ישראל שעמדו לנגדם ומתו על ידיהם אמרו קודם יציאת נשמתם בזה הלשון: 'אין דבר טוב למות בעד ארצנו'. ועיין חת"ס בתשובה, שהביא הגמ' דסנהדרין, דישראל שנהרג ע"י עכו"ם, אפילו היה רשע וגרוע נקרא קדוש. וכל שכן אלו, שהערו נפשם למות בעד ארצנו (עיין ספרי זוטא, פרשת בהעלותך, סי' לג) ר' שמעון אומר: בא וראה חיבתה של ארץ ישראל, כמה היא חביבה, שכל מי שהולך למלחמה הרי הוא רץ והולך, כשהוא מגיע למלחמה הרי רגליו משתברות. אבל ישראל אינם כן, אלא כשהיו קרובים לארץ ישראל היו רגליהם נושאות אותם, ואומרים אלו לאלו: אילו אנו נכנסים לארץ ישראל ומתים מיד אין אנו כדאי, שאנו נכנסים אל המקום אשר נשבע ה' לאבותינו לתת לנו, עכ"ל. וממש כן עשו אלו הקדושים שנהרגו במלחמות עם הערבים, כדברי ר' שמעון הנ"ל), הכי יש ספק שבני עולם הבא המה?! והכי לא עדות ברורה הוא, דאע"ג דאיהו לא חזי, אבל נפשם - נפש הישראלית שבקרבם - חזי, ומשתוקקת לחזור למקורה. וכבר אמרו: 'כל הדר בארץ ישראל דומה שיש לו אלוהים', היינו אפילו אינו יודע ומבין לבקש בפיו את אלקים, אבל נפשו בקרבו מרגישה הצורך לזה. ועל זה רמזו בתיבה 'דומה' שאמרו, היינו, אף שלפי הנהגתו אינו כן. ועל כן, כיון שמבקשים את ארץ ישראל, הוי ג"כ בכלל 'ובקשו את

"רוח האומה יתגלה בגדוליה"

הרב אליעזר מלמד

רב היישוב הר-ברכה ומחבר ספרי "פניני-הלכה"

הרב חרל"פ ורבו הגדול

לרגל יום פטירתו שחל בשבוע שעבר (ז' בכסלו)

החיים בעולם. וכשהוא מתבונן בדברים שבעולם, יחד עם זאת הוא ממשיך להעמיק בתורה, בכל חלקיה. וכך העיסוק בתחומים השונים שבתורה אינו גורם להפחית את גדולתו בשאר מקצועות התורה, אלא להיפך - תורתו מתברכת, ועמה חסידותו וקדושתו. וכך סיפר הרב חרל"פ, שבתקופה הראשונה לעלייתו של מרן הרב קוק זצ"ל לארץ, רוב עיונו היה בסתרי תורה, ובעבודה שבלב - באהבת כלל ישראל וכל אחד מישראל, והעלאת ניצוצות. ומתוך כך כאשר פנה לעסוק בהלכה, התעלותו בה היתה לאין שיעור, ואז כתב את 'באר אליהו' לחושן משפט (שיחות הראי"ה, ע' של"ז).

סיפור מופלא

פעם אחת היה אחד מקרובי מרן הרב קוק זקוק לישועה. רב גדול מחו"ל, שהיה מקורב למשפחה, הצטער מאוד על כך, וערך מכתב לכבוד קדושת מרן הרב זצ"ל, שהוא מאמין באמונה שלימה, שאם כבודו (הרב) היה מרגיש ומעתיר בעד אותו קרוב, בוודאי היה נענה מן השמים והישועה היתה כבר באה, אלא שמתוך עבודתו למען הכלל, הוא מסיח דעתו ממנו, ואינו פונה להעתיר בעדו.

כשקיבל הרב קוק את המכתב, שלח לקרוא לרב חרל"פ ואמר אליו בזה הלשון: "אני מתפלא איך קלע הרב ההוא אל המטרה. אבל מה אעשה אם אין לי זיקה אל הפרט, וכל מעייני נתונים לכלל. ואך למלא בקשתו של הרב ההוא, הנני מוסר את ענין התפילה לכבודו, ובעל הרחמים לא ימנע מלהיות נעתר לתפילה שיתפלל כבודו בלב ונפש". כך סיפר הרב חרל"פ והוסיף: "בבחינתו זו, שהיה כולו כללי ולא פרטי, עלה על כל בני דורו, והיה משכמו ומעלה גבוה מכל העם... אשרי הדור שהיה שרוי בתוכו" (שיחות הראי"ה, ע' שמ"ט).

עדות הרב צבי יהודה

פעם סיפר הרב צבי יהודה הכהן זצ"ל כיצא בזה, מגלה טפח ומכסה טפחיים, שהיה יחד עם אביו והרב חרל"פ ועוד רבנים ליד קברי צדיקים בגליל. והרב קוק והוא לא נכנסו כי היו כוהנים. והיה צריך ישועה בעניין פרטי וקרוב מאוד. ופנו אל הרב שיתפלל, ואמר כי אינו יכול להתפלל על איש פרטי, וביקש מרבי יעקב משה שיתפלל. ודבריו נאמרו בכאב עצום. ורצה ללמד בזה על מדרגת הרב קוק ועל מדרגת הרב חרל"פ. ורגיל היה הרב צבי יהודה לומר תמיד בהזכירו את הרב חרל"פ: "איש ברית קודשנו, הגאון ר' יעקב משה". וכל כך חביב היה הרב חרל"פ על מרן הרב קוק, עד שלפי עדותו של הרב צבי יהודה, מילותיו האחרונות של מרן הרב קוק בזה העולם היו: "ר' יעקב משה...".

(באדיבות מכון תורני הר-ברכה)

אני נשרף מאהבת ה'

ביום פטירתו של מרן הרב, סיפר הרב חרל"פ על המראה אשר ראה באישון לילה, בנסיעתו עם מרן הרב בגליל בחורף תרע"ד. וכך סיפר: התעוררתי באמצע הלילה, וראיתי את הרב נישא בסערת רוח, הלך ושוב לאורך החדר. נחרדתי והתרוממתי. והנה ניגש אלי ואחז בי, ידי היו קרות כקרח, ופניו בערו-זהרו כלפידים, ומפיו פרצו דברי להבה: "רבי יעקב משה, איך ווער פארברענט פון אהבת השם!" (אני נשרף, מאהבת השם...).

(שיחות הראי"ה, ע' שנא).

על הכלליות של מרן הרב

מעט לעת היו תלמידי-חסידי הרב קוק מיצרים על כך שאין הרב קוק נעשה כאדמו"ר לחסידי, שכך תיווצר סביבו קהילה מגובשת, שעל ידה יוכל לבסס את עמדתו והשפעתו. אולם סיפר הרב חרל"פ, שפעם בתגובה לכך אמר לו הרב קוק, שאינו רוצה שיהיה לו חוג משלו: "החוגים מצמצמים, ואילו אני רוצה להיות קשור בכלל ישראל כולו, ובשום אופן איני רוצה להינתק מן הכלליות" (שיחות הראי"ה, ע' שמ"ט).

גדולתו של הרב

שאלו את הרב חרל"פ זצ"ל: "מה ראית שכה נדבקת ברב, והרי הכרת בירושלים גדולים וצדיקים?" השיב הרב חרל"פ ואמר: "הכרתי גדולים שהיו להם שעות גדולות, הרבה שעות ביום, אולם היו להם גם שעות של קטנות מוחין, שעות שבהן היו כאחד האדם. לא כן הרב, אצלו לא היו שעות של קטנות, הוא היה גדול 24 שעות".

פלא גדולתו וגאונותו של מרן הרב קוק

מכיריו של מרן הרב זצ"ל, אף שהכירו את גדולי הדור, היו מלאי פליאה ותדהמה מגדולתו, ברוחב ועומק, בכל תחומי התורה, הלכה ואגדה, פלפול וקבלה, מוסר ודרוש, שלא היה גדול כמותו בדור. וכל זאת יחד עם מידות מצוינות, חסידות וקדושה.

כפי הנראה, הסברו של תלמידו הגדול הרב חרל"פ היה שהשגתו הכללית, היא היתה היסוד לגדולתו העצומה. וכך כתב כמה פעמים על הרב קוק, כמו למשל: "נשמה אדירה גבוהה מאוד, נשמה כוללת אשר לא יחסר כל בה... שהכל יאירו בה ועל ידה, בכל חלקי התורה, וסדרי היראה, ובכל הקניינים הלאומיים... ציון וירושלים יחדיו..." (הד הרים, ע' ע"ז-ע"ח).

נראה שכוונתו לומר, שמתוך המבט הכללי נמצא שהכל מתאחד ביסודו, וכשהוא עוסק בהלכה ממילא הוא נזכר ומעמיק באגדה וקבלה, וגם לימודו בהם מתברך. וכשהוא עוסק בסודות התורה, הוא נזכר בתלמוד ובפוסקים, וגם לימודו בהם מתברך. וכשהוא עוסק בתורה הוא מבין מתוך כך יותר את כלל ישראל ואת

פסטיבל הפיוט והגן שות העולמי

י"ט-כ"א טבת
16-18.1.20
שבת פרשת "שמות"

מלון דייז ריזורט - ים המלח

בהשתתפות גדולי
הפייטנים והזמרים:

ליאור אלמליח

נבריאל אוחין
פריז

משה לזק

בנימין בוזגלו

רשיד אל-עלמי
מרוקו

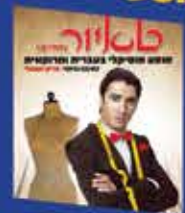
יוסי רווח
מיכאל פרץ
אריאל דנאן
פריז

דוד ויצמן
אלחי לגריסי
הרב דוד טימסית

סיני אדרי
אלעד אלישע
ניסים טמסית

במהלך השבת הרצאות מאת
עו"ד אלדד פרי

מופעי יום שישי:

אריק משעלי במופע 'טאיור'
(החייט) עם הדר שחף

מופע בידור מרוקאי
חביב ויצחק ממן

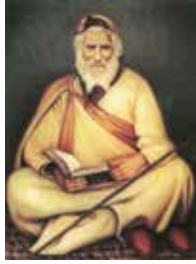
שירת נשים
עדן אבוטבול ובתאל ירימי

המחיר לזוג בחדר: 3,150 ₪
כשרות רבנות | הסעות ממוקדים שונים בארץ - בתיאום מראש

*2434
או באתר בכל שעות היממה:
WWW.KISHREY-TEUFA.CO.IL

טל' להזמנות:
03-5219500
בין השעות 8:30-19:00

לשולחן שבת - פרשת ויצא

מתורתו של האביר יעקב - רבנו יעקב אבוחצירא זיע"א

חובת הזהירות בקדושת בית הכנסת

מלכו של עולם שהיא בית הכנסת, ידעו ויבינו שיש בית כנסת מכוונת כנגדה למעלה שבה יושב הקדוש ברוך הוא לקבל התפלה. ועל זה צריכים להתנהג בקדושה יתרה, ויבואו ויכלמו ורעדה תאחזם, שלא ישיחו שיחת חליץ ולא יתעסקו בשום דבר אפלו בדברי תורה זולת בתפלה בכונה מכוונת:

וזהו שאמר וה' בהיכל קדשו הס מפניו כל הארץ, 'הס' גימטריא 'היכל', ועוד, 'מפניו כל הארץ' ראשי תבות גימטריא 'היכל'. והכונה, 'וה' בהיכל קדשו', דהינו בשעת התפלה שישאל יושבים בהיכל שהיא בית הכנסת הרמוז בראשי תבות 'מפניו כל הארץ', כיון שהקדוש ברוך הוא יושב בהיכל שכנגדו למעלה, התקן עצמו למה שרמוז בהיכל שהוא 'הס' גימטריא של 'היכל', דהינו הס שלא להזכיר שום דבר זולתי התפלה, וזהו שסמך לזה 'תפלה לחבקוק' (שם ג א):

ויחלם והנה סלם מצב ארצה וכו' (בראשית כח יב). אפשר לרמז על בית הכנסת, דראה יעקב אבינו עליו השלום בתי כנסיות שעתידיים בני ישראל להתפלל בהם, וראה שפתי כנסיות של מטה יש כנגדן בתי כנסיות מכוונות למעלה, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (זוהר ח"ב נט:): דכל מקום קדושה למטה יש כנגדו למעלה. והנה סלם גימטריא שתי פעמים 'היכל', לרמז על היכל של מטה והיכל של מעלה, וזהו שאמר מצב ארצה וראשו מגיע השמימה, הוא היכל כנגד היכל, והנה מלאכי אלהים עלים וירדים בו לקבל תפלותיהם של ישראל, אחר כך והנה ה' נצב עליו, לקבל התפלה:

הקב"ה יושב בביהכנ"ס המכוון כנגדו לקבל התפלה

ואפשר דלזה רמז הנביא (חבקוק ב כ) 'וה' בהיכל קדשו הס מפניו כל הארץ', בא להזהיר בני ישראל, כשיכנסו להיכל

מורא בית הכנסת והשכמה לתפילה

שנאמר (דברים יא ג) 'ולעבדו בכל לבבכם'. לכן צריך שיהיה לבו פנוי מכל מחשבה, כדי שיתפלל בכונה, ולא ידלג שום תבה ויענה פראוי, ויחשב בלבו כי לא נברא כי אם לעבודתו יתברך, וינהג קדושה יתרה בבית הכנסת:

יהיה מעשרה ראשונים בבית הכנסת

וגם כן צריך שיהיה מקדים לבית הכנסת להיות מעשרה ראשונים, שגדול שכר עשרה ראשונים כדאמרו רבותינו ז"ל (ברכות מז:). וגם כן צריך להתאחר שלא לצאת מהרה מבית הכנסת שלא יהיה נראה עליו כמשאוי. וזה רמוז גם כן במלת בראשית, בראשית כמשמעה שיהיה ראשון בבית הכנסת, והיא נמי אותיות 'בשארית', דהינו דצריך להשאר מהאחרונים בבית הכנסת. ובעל התשובה צריך להזהר בזה יותר:

(גנוי המלך, תיקון התשובה אות יא)

בראשית (בראשית א א). אותיות 'בית ראש', לרמז על בעל תשובה שצריך להזהר להשכים ולהעריב לבית הכנסת מדי יום ביומו, כי הוא תקון גדול לכפרת עונותיו ולקבלת תשובתו, מפני שהתפלה במקום קרפן, כמו שנאמר (הושע יד ג) 'ונשלמה פרים שפתינו'. ויותר מזה אמרו (ברכות לב:), דגדולה תפלה יותר מן הקרבנות, שנאמר (ישעיה א טו) 'גם פי תרבו תפלה'. וכיון שכל כך גדול כחה של תפלה צריך להזהר בעל תשובה שלא יבטל שום תפלה:

יזהר במורא בית הכנסת

וישמר כל הדברים שאמרו חכמינו ז"ל בעניני בית הכנסת, דהינו שיהיה עליו מורא בית הכנסת לפי שהשכינה בבית הכנסת, וכיון שהשכינה שם צריך להיות עליו מורא השכינה שלא ידבר שם דברי חל רק דברי תפלה. גם יטהר מחשבתו שלא יחשב מעניני העולם, כי עקר התפלה בלב היא, כמו

ההכנה לתפילה

בטל ומבטל. והנה בעונותינו הרבים, כשיתבונן האדם יראה סמיות עיני האדם המחשב בהבלי העולם בשעת התפלה, כי אותם מחשבות אין בהם שום תועלת לא יועילו ולא יצילו, כי הלא תראה אותם המחשבות שמביא לו יצר הרע בשעת התפלה כבר כמה וכמה פעמים שלא בשעת התפלה באו לו מחשבות אלה ולא הועיל בהם כלום, ומה יתרון יש בהם בשעת התפלה:

מחשבותיו בעסקיו לא מועילים לו כלום

ועוד יתבונן האדם כי כל מה שיחשב האדם בעסקי העולם ובמשאו ובמתנו לא יועיל כלום, כי הכל תלוי בידו? תברך, כמו שכתוב בתורה (שם ח יח) 'וזכרת את ה' אלהיך כי הוא הנתן לך כח לעשות חיל', ותרגום אונקלוס 'ארי הוא דיהב לך עצה למקני נכסין'. וכן אמרו רבותינו ז"ל (מ"ק כח.), בני חיי ומזוני לאו בזכותא תליא מלתא אלא במזלא תליא מלתא. אם כן, כיון שפרנסת האדם תלויה בידו יתברך, מה יועילו מחשבותיו, מה שגזר ה' עליו גיע לו. וכיון שיחשב האדם דבר זה תמיד דהכל תלוי בידו יתברך, לא יבוא להרבות מחשבות בעניני העולם ועסקיו, וממילא אתיא רוחא, דבשעת התפלה ימצא מחשבתו טהורה ופנויה לעבודת ה' דוקא:

וזה הוא כונת שלמה המלך עליו השלום (משלי טז ג) 'גל אל ה' מעשיך ויכנו מחשבתך', פרוש כל מעשיך שאתה רוצה לעשות בעניני העולם ובעסקי תלה אותם ביד ה', ודע כי הוא העקר מה שיעשה ה' הוא שיהיה, עליו אין להוסיף וממנו אין לגרע, ואז ייכנו מחשבתך, שבה תמצא מחשבותיך פנויות בשעת תפלה:

והנה כשמישים האדם בטחונו בו יתברך, וידע כי הוא המשגיח בו ומפרנסו, גם הקדוש ברוך הוא מרחם עליו ומזמין לו פרנסתו, שנאמר (תהלים נה כג) 'השליך על ה' יהבך והוא יכלכלך', פרוש, כשתשליך על ה' יהבך ובו תבטח כי הוא הנותן אותך, אז יהוא יכלכלך. אם כן, כיון שהכל תלוי בידו יתברך, ומחשבות אדם לא יועילו ולא יצילו בזה, למה לו ולצרה הזאת להרבות מחשבות ולהוסיף דאגות, ובפרט בשעת תפלה. לכן בעל תשובה צריך להזהר ביותר לטהר מחשבותיו בשעת תפלה, ובא הרמז על נכון בראשית הרומז לתשובה כאמור, אתה בעל תשובה בשעת תפלה שים רעיוניך אל הוי"ה:

(גנוי המלך, תיקון התשובה אות לד-לה)

בראשית (בראשית א א) ראשי תבות 'שמר רגלך באשר תלך אהל יהו"ה'. רמז למה שאמרו רבותינו ז"ל (ברכות כג.) על פסוק (קהלת ד יז) 'שמר רגלך באשר תלך אל בית האלהים', שצריך האדם שיבדק נקביו קדם שילך לבית הכנסת כדי שיהיה גופו נקי, כי אין ראוי לבוא אל בית המלך לעמד לשרת לפניו בגוף מלא סרחון. וזה דבר גדול הוא וגרמא לטהר המחשבה והגוף:

וכמה הגדילו רבותינו ז"ל מעלת המקום דבר זה, ואמרו (שם טו.) כל העושה כף כאלו הקריב קרבן, שנאמר (תהלים כו ו) 'ארחץ בנקיון כפי ואסבבה את מזבחך ה'.' וגם כן דרשו 'שמר רגלך', זה היצר הרע המרגל בך (ראה זוהר ח"ב נב:). והנה אף על פי שצריך אדם להזהר מיצר הרע בכל עת, ביותר צריך להזהר בשעת התפלה שיצר הרע דבק בו באותה שעה ומביא לו עצות מרחוק ומטרידו בהבלי העולם. והאדם השלם צריך באותה שעה לטהר מחשבותיו, ולפנות דעתו מכל עסקי העולם, ולחשב רק בעבודת ה', ולידע שהוא משמש לפניו. ולפיכך שנינו במשנה (ברכות ל:) חסידים הראשונים היו שוהים שעה אחת ומתפללים כדי שיכוננו את לבם למקום. ופניות המחשבה בשעת התפלה דבר גדול הוא זה, וזה הוא עקר התפלה:

עוד יש לפרש 'שמר רגלך באשר תלך', דצריך האדם בשעת הליכתו לבית הכנסת שילך בזריזות להראות חובב המצוה, ובשעת יציאתו ממנה ילך במתון כדי שלא יראה שהיתה עליו כמשאוי:

עוד, 'שמר רגלך', שצריך האדם לכוון רגליו בשעה שהוא עומד בתפלה כאלו הם רגל אחד להדמות למלאכים, שנאמר (יחזקאל א ז) 'ורגליהם רגל ישרה' (שם י:). והנה בעל תשובה צריך להזהר בכל זה, לבדק נקביו קדם התפלה, ולהסיר יצר הרע ממנו בשעת התפלה, ולכוון גם כן את רגליו בשעת התפלה. ובא הרמז על נכון בראשית הרומז לתשובה כראוי, אתה בעל תשובה שמר רגלך באשר תלך אהל הוי"ה:

שיטהר מחשבותיו בעמדו בתפלה

עוד, בראשית מענין הנזכר ראשי תבות בשעת תפלה שים רעיוניך אל הוי"ה. שצריך האדם לטהר מחשבותיו ביותר בשעת התפלה, שעקר התפלה היא המחשבה, כי היא נקראת (תענית ב.) 'עבודה שבלב', שנאמר (דברים יא יג) 'ולעבדו בכל לבבכם'. וכיון שעבודה זו תלויה בלב, אם לא יפנה מחשבותיו מכל הרהורי הבלי העולם ויהיה לבו פנוי כי אם לתפלה, נמצאת תפלתו בטלה, כי הלב שהוא העקר הרי הוא

(נלקט ונערך ע"י ישיבת "אביר-יעקב", מכון "אור-לישרים" נהריה)

לשולחן שבת - פרשת ויצא

גליון שבועי במשנת
מרן האור החיים הק' זיע"א

חובת הזהירות בקדושת בית הכנסת

מלכו של עולם שהיא בית הכנסת, ידעו ויבינו שיש בית כנסת מכוננת כנגדה למעלה שבה יושב הקדוש ברוך הוא לקבל התפלה. ועל זה צריכים להתנהג בקדושה יתרה, ויבואו ויכלמו ורעדה תאחזם, שלא ישחו שיחת חלין ולא יתעסקו בשום דבר אפלו בדברי תורה זולת בתפלה בכונה מכוננת:

וזהו שאמר וה' בהיכל קדשו הס מפניו כל הארץ, 'הס' גימטריא 'היכל', ועוד, 'מפניו כל הארץ' ראשי תבות גימטריא 'היכל'. והכונה, 'יה' בהיכל קדשו, דהינו בשעת התפלה שישאל יושבים בהיכל שהיא בית הכנסת הרמזו בראשי תבות 'מפניו כל הארץ', כיון שהקדוש ברוך הוא יושב בהיכל שכנגדו למעלה, התקן עצמו למה שרמזו בהיכל שהוא 'הס' גימטריא של 'היכל', דהינו הס שלא להזכיר שום דבר זולתי התפלה, וזהו שסמך לזה 'תפלה לחבוק' (שם ג א)

ויחלם והנה סלם מצב ארצה וכו' (בראשית כח יב). אפשר לרמז על בית הכנסת, דראה יעקב אבינו עליו השלום בתי כנסיות שצטיידים בני ישראל להתפלל בהם, וראה שבתי כנסיות של מטה יש כנגדן בתי כנסיות מכוננות למעלה, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (זוהר ח"ב נט): דכל מקום קדשה למטה יש כנגדו למעלה. והנה סלם גימטריא שתי פעמים 'היכל', לרמז על היכל של מטה והיכל של מעלה, וזהו שאמר מצב ארצה וראשו מגיע השמימה, הוא היכל כנגד היכל, והנה מלאכי אלהים עלים וירדים בו לקבל תפלותיהם של ישראל, אחר כך והנה ה' נצב עליו, לקבל התפלה:

הקב"ה יושב בביהכנו"ס המכוון כנגדו לקבל התפלה

ואפשר דלזה רמז הנביא (חבקוק ב כ) 'וה' בהיכל קדשו הס מפניו כל הארץ', בא להזהיר בני ישראל, כשיכנסו להיכל

התורה - תבלין היא ליצה"ר

לכם יצר הרע בראתי לו תבלין שהיא היצר הרע" עכ"ל. וכן מזכיר רבינו סגולה זו בפרשתינו, וכדלהלן:

כתיב בפרשה (כח, י-יא) "ויצא יעקב מבאר שבע וגו' ויקח מאבני המקום", ורבינו כותב שרומז על יצרו של אדם המתגבר עליו, והסגולה להינצל ממנו הוא ע"י התורה"ק, וזלה"ק: "ואומרו ויקח מאבני המקום פרוש בנינו של עולם שהם דברי תורה, גם יתייחס להם אבני המקום שבהם נסקל ונרגם יצר הרע וכוחותיו, והוא אמרם ז"ל (סוטה כא). תורה מצלת מיצר הרע בין בזמן שעוסק בה בין בזמן שאין עוסק בה" עכ"ל.

הספה"ק האריכו רבות בענין זה, ונצטט כמה גרגירים יקרים, המאור עיניים בפר' צו, כותב וזלה"ק: "ל, כי התורה שנתן לנו ה' עיקרה, שעל ידו נכניע את היצר הרע, לכן עפ"י רוב בזכר בזוהר לאשתדלא באורייתא שהוא תרגום של ויאבק איש עמו (בראשית לב, כה), היינו שעפ"י התורה יוכל האדם להתאבק עם היצר הרע ולהכניעו כי המאור שבה מחזירו למוטב (איכ"ר א), עכ"ל.

עוד פירוש נפלא איתא באמרי נועם (מדז"קוב, פר' בחקותי) לבאר מאמרם ז"ל (סנהדרין יט). 'תורה מתשת כחה של אדם' היינו שמעביר הזוהמה מן האדם, ומעביר ומחליש את היצר ממנו עכ"ד.

איתא בספר מסילת ישרים (פ"ה), בהא דאמרו ז"ל (קידושין ל): "אמר הקב"ה בראתי יצר הרע בראתי לו תורה תבלין". וזה לשונו: והנה פשוט הוא, שאם הבורא לא ברא למכה זו אלא רפואה זו, אי אפשר בשום פנים שירפא האדם מזאת המכה בלתי זאת הרפואה, ומי שיחשוב להינצל זולתה אינו אלא טועה, ויראה טעותו לבסוף כשימות בחטאו.

הא למה זה דומה, לחולה שדרש ברופאים והיכירו חוליו ואמרו לו שיקח סם-רפואה פלונית, והוא מבלי שתקדם לו ידיעה במלאכת הרפואה, יניח התרופה ההיא ויקח מה שיעלה במחשבתו, הלא ימות החולה ההוא ודאי. כן הדבר הזה, כי אין מי שמכיר בחלי היצר הרע אלא בוראו שבראו, והוא הזהירו שהרפואה לו היא התורה.

וכן כתב רבינו האור החיים הק' בפר' צו (ז, לו) וזלה"ק: "זובח תודה יכבדנני, דרשו ז"ל (סנהדרין מג): זה הזובח יצרו, והזביחה היא שינצחהו, ובבחינת הניצחון הוא בורר ממנו (-מהיצה"ר) בחינת הטוב... והנה בחינה זו היא מעלה גדולה אשר יתעצם לזבוח יצרו כמעשה דוד המלך שאמר (תהלים קט, כב) ולבי חלל בקרבי, ודבר זה עושה פעולה גדולה בבחינה שאנו משתדלים עליה, ואין מציאות להשגה זו זולת באמצעות התורה כאמרו (קידושין ל): אם פגע בך מנוול זה משכהו לבית המדרש, וכן אמרו (שם) אמר הקב"ה בראתי

להאיר העיניים ע"י התורה הק'

אור שיכולים להסתכל בו מסוף העולם ועד סופו עכ"ד. והנה בספ"ק תורת חיים מקאסוב (עה"ת, פ"ר תרומה), ביאר ענין אור הגנוז ע"ד העבודה, דידוע שהאדם נקרא 'עולם קטן' (ת"ז ק.), והאור שנברא בששת ימי בראשית היה האדם "מביט בו את עצמו" מסוף ועד סופו, והיה רואה את שפגם ומה שצריך לתקן, ולא היה ראוי העולם להשתמש בו, וגנוז עכ"ד, יעו"ש. ועל פי זה י"ל דלכך כשאדם לומד התורה הק' ששם נטמן האור הגנוז, מתגלה לו מאותו אור מופלא, ומאירה את עיניו של אדם לראות את עצמו ומצבו כנ"ל, וזהו והאר עינינו ע"י בתורתך וכדברי הרא"ז מרגליות הנ"ל, ודו"ק.

ודבר נפלא מביא השערי תשובה (על שו"ע) בסוף חלק או"ח מאחיו הגאון ר' אפרים זלמן מרגליות זצ"ל, לפרש הא דאנו אומרים "והאר עינינו בתורתך" דהיינו שהתורה הקדושה תאיר את עינינו, ושנראה איך היצר הרע מסמא את עינינו עכ"ד. ויש לבאר הארה זו, עפ"י דאיתא (ראה דגל מחנה אפרים, פ"ר בראשית) בשם מרן הבעש"ט הק' זי"ע על הא דאמרו ז"ל (חגיגה יב:) "וַיִּרְא אֱלֹקִים אֶת הָאָדָם כִּי טוֹב - לגנוז, וגנוז לצדיקים, ובו משתמשין צדיקים בכל דור ודור" ואמר מרן זי"ע, שהשי"ת גנוז לאור הגנוז בתורה הקדושה, ומשתמשין צדיקים בכל דור ודור באור ההוא ע"י התורה שיש בה אותו

הסגולה שהצילה את העין

הפעם אני מקבל על עצמי את הסגולה הזו. בעזרת ה' אתחיל לקבוע זמן קצוב דבר יום ביומו ללימוד והגות בספר האור החיים הקדוש על התורה ככל אשר יד שכלי תגיע.

באותו יום בשוכבו על מיטת האשפוז בבית הרפואה, ביקש האברך מבני ביתו שיביאו לו את הספר הקדוש במהדורה מאירת עיניים. המה ראו כן תמהו: 'כיצד יכול הנך ללמוד כעת במצב כזה? ובכלל האם הרופא מרשה לך לאמץ את עיניך ולהביט באותיות הקטנות, שמא הדבר מהווה סכנה עבורך?'

אולם, הוא לא שת ליבו לכל זאת. אדרבה, תחושתו היתה כי דווקא מכאן תצמח לו הישועה. הוא התעקש שיביאו לו את הספר והחל להקפיד על לימוד קבוע בכל יום, תחילה ניסה ללמוד בעצמו ככל שהצליח לראות. לאחר מכן ביקש מהסובבים שסייעו לו בעבודת הקודש. הם היו מקריאים לפניו כמה פסוקים ומסבירים לו, והוא שותה בצמא כל תיבה ותיבה מהמילים הקדושות שנכתבו באש קודש וברוח הקודש על ידי משיח ה' שמו חיים.

והנה התרחש הפלא. 'לאחר כמה ימים החלה לפתע מגמת הטבה איטית במצב עינו. הרופאים המופתעים לא ידעו כלל כיצד להסביר את תופעת הפלא בניגוד לכל התחזיות הקודרות והנכונות מאוד שלהם. 'כך המשיך הפלא להתרחש ולהתחזק, כאשר במקביל האברך מתחזק בסגולתו היקרה. לומד בהקפדה מדי יום ללא לאות בספר הקדוש ומצב עינו הולך ומשתפר מיום ליום.

באחד הימים, בעת שהרופא טיפל בעינו כדרכו בכל יום במעקב קרוב אחר מצב העין, נפלטה ממנו קריאת התפעלות. הוא קרא בקול: כזאת לא ראיתי בחיי. רשתית העין נדבקה מאליה ממש כמקודם, ולא ניתן כבר לראות שום קרע או פגם בעין --- הסכנה חלפה לגמרי והעין נרפאה כליל בחסדי ה'.

בסופו של תהליך, טרם השתחרר לגמרי מבית הרפואה, ביקשו בני המשפחה לשלם את שכר הרופא המסור, אך הרופא, שראה את יד ה' בהתרחשות הנס הנפלא, סירב לקבל כל תשלום עבור הטיפול. "על נס כזה אינני מסוגל לקחת כסף..." הסביר בפשטות. יצוין כי הרופא לא ידע כלל על הסגולה שהמטופל השתדל בה בלימוד אור החיים הקדוש. הוא בעצמו חש שיש כאן כוח עליון המנווט את דרכי הטיפול והרפואה השלימה.

הנה לפנינו מכתב שהגיע למערכת 'בחרת בחיים' ובו סיפור נפלא המלמד אותנו את גודל יקרת הלימוד בספר אור החיים הקדוש בכל יום ויום. וכך מספר אברך תלמיד חכם, הרב ל. שליט"א, בעל המעשה בעצמו:

המקרה אירע לפני ארבע שנים. ביום בהיר אחד הוא מתעורר בתחושות כאב צורב באחת מעיניו. בהמשך היום אף הרגיש כי ראייתו הולכת ונחלשת לא עליו. הוא נבהל מאוד ומיהר לחדר מיון, שם גילו אצלו הרופאים מיד בעיה רפואית חמורה מאוד. רשתית העין נקרעה רח"ל והמצב אינו פשוט בכלל בלשון המעטה.

עסקני רפואה בכירים שנכנסו לעובי הקורה מיהרו להבהיל אל מיטת החולה פרופסור מקצועי מהשורה הראשונה בארץ. בינתיים נערכו תפילות לרפואתו בקרב בני המשפחה המודאגים, ורף הדאגה רק עלה וטיפס לאחר שתוצאות אבחוננו של הפרופסור הבכיר לא הניבו כלל בשורות טובות. במבט חמור סבר הוא יצא אל בני המשפחה הקרובים ששהו בבית הרפואה וכמעט לא היה צריך להוסיף מילה. פניו הנפולות סיפרו הכל. לדבריו המצב כמעט בלתי הפיך. האברך עומד להתעורר בעין זו רח"ל.

באורח פלא, תקופה קצרה קודם לאותו מקרה, עיין הרב ל. בקונטרס בו הופיעו מקורות רבים וציטוטים בענין סגוליותו הכבירה של הלימוד בספר אור החיים הק' בכלל וחשיבות הלימוד בכל יום ויום בפרט. הוא ראה שם כמה וכמה סיפורים אודות ישועות ורפואות, מפי רבים וטובים שנושעו בזכות הלימוד בספר הקדוש, ובזכות קדושת בעל האור החיים הקדוש זי"ע.

כיום, במבט לאחור, מתוודה האברך ומספר כי הוא עצמו מעודו לא היה מאותם אלו הנדלקים ונוהים אחר כל סגולה הנקלעת לפתחם. מטבעו כמעט לא היה מתייחס ואף לא 'מאמין' גדול בדרך כלל בסגולות שונות; ולא דווקא סגוליות שאינן מקוריות ומקובלות, אלא אף סגולות אשר ממקור טהור יהלכון לא היו מתקבלות אצלו ברמה מעשית.

אולם, כאן למרבה הפלא, לאחר שמצא עצמו בכי רע מוטל בבית הרפואה במצב רפואי קשה כאשר אור יום חשך עליו רח"ל, נזכר לפתע מיודעונו במה שראה לפני זמן על גודל הסגולה של לימוד בספר אור החיים הקדוש, וברגע שנזכר בכך, אפפה אותו התעוררות גדולה. בפרט לאור העובדה שלא ראה כעת כל מוצא אחר לצאת מהסבך הרפואי, וחש עצמו זקוק מאוד לישועה ולרפואה. ברגע זה גמלה בליבו ההחלטה.

מה הקשר?

כיצד קשור כל אחד מהאיורים הבאים לפרשת השבוע?

את הפתרונות לחידות שלחו אלינו לכתבת המייל של המדור:
leoroletzeirim@gmail.com

אורו לילדים

אביטל לוי

שלום לכם חברים,

בבית הספר של מורי מתקיימת פעילות נחמדה בכל חודש. בנות כתתה של מורי לומדות עם ילדות מהכתות הנמוכות, ועושות אתן פעילות. ביום שני האחרון, ספרה מורי על הפעילות שהתקיימה ועל הילדה אתה היא למדה. "הילדה היתה מאד חמודה. אבל.. היא התנהגה קצת כמו ילדה קטנה..." ספרה מורי. אורי העיר את תשומת לבו לכה שהילדה היתה צעירה ממנה והגיוני שתתנהג באופן קצת אחר ממה שמורי רגילה. "אבל", הוסיף אורי. "תמיד צריך לנהוג בכבוד כלפי כל אחד. הרב קוק למשל, נהג בכבוד לכל אדם. למרות מעמדו המכבד כרבה הראשי של ארץ ישראל הוא מעולם לא כתב במכתביו "תלמידי" אלא - "ידידי". כלם היו בעיניו כחברים והוא לא הרגיש שהוא יותר חשוב או חכם מהם".

עֲפָפְס, אורי ואורי.

שנזכרה ללכת לאורו.

אורי ומורי במסע אל העבר

הפעם הקפיצה בזמן היתה ממשכת. אורי ומורי קפצו במספר שנים. אך הם לא הרגישו בכה. הרי מדבר כאן בספר פלאים...

קולות למוד תורה נשמעו מבעד לחלון. אלו לא היו קולות של ילדים, וגם לא קולות של אנשים מבגרים. אלא - נערים. אורי ומורי כבר הבינו שפנרָאה, שם בפנים, נמצא הרב קוק. כי אם לא - למה הם הגיעו לכאן?

"אני חושבת שהרב קוק למד עם הנערים האלו כבר כשהיה ילד צעיר" הציעה מורי. הם הביטו מבעד לחלון. חפשו את אותו ילד קטן שפגשו בפעמים הקודמות. אך - לא. הם לא ראו אותו. "כנראה שהרב פשוט גדל, וכעת הוא כבר נער". הציע אורי. הם העבירו את מבטם על פניהם של הנערים הלומדים ונסו לזהות מיהו הנער אברהם יצחק. לפתע, אחד הנערים הסב את תשומת לבם. הם ראו נער צעיר אחד, שסביבו שני אנשים מבגרים. היתה נראה שהם דנים בסגיה כלשהי. "בואי נקשיב". הציע אורי. אורי ומורי הקיפו את המבנה כדי להגיע לחלון הקרוב יותר לאותו נער. "האם יש לה תשובה לשאלה?" שאל אחד הלומדים המבגרים. הנער חשב מעט, ואז השיב: "אינני יודע. אולי תוכל להסביר לי אתה?" ענה הנער. אורי ומורי הביטו זה בזה. לא היתה ספק. מדבר ברב קוק הצעיר. הוא איננו מתבייש לומר שאין לו תשובה לשאלה. אדרבה, הוא מבקש מאחרים שילמדו אותו.

המשך יבוא... נשמח לשמוע מכם:
leoroletzeirim@gmail.com

שיחה בשנים

מורי: בשבוע הבא יתקיים ערב פתח לכבוד חנכה. אני אחת מהמארגנות ואנחנו עובדות קשה מאד כדי שהערב הזה יהיה מצלח ומהנה. אבל, יש כמה בנות בכתה שמוציאות לנו את החשק להמשיך ולהשקיע. הן אומרות שלא כדאי להגיע ושהפעילות בכלל לא מצלחת...

אורי: זה באמת לא נעים. לא נעים כשאומרים עליך דברים לא נעימים ובודאי לא כשאת משקיעה מאד בשביל משהו. את יודעת, גם לרב קוק היו הרבה מתנגדים. הם דברו נגדו ואמרו עליו דברים ממש לא יפים. אבל, הרב קוק ידע שהדרך שלו צודקת ושהוא עושה את הדברים שצריך לעשות. לכן, הוא לא הפסיק למרות הוכחים וההתרמות. כשאנחנו יודעים שאנחנו עושים דברים טובים אנחנו צריכים להתעלם מאלו שמנסים להחליש אותנו, ולא לתת להם לגרם לנו להרים ידיים ולהפסיק לעשות.

באור צעיר

בראי"ה ובהתבוננות פנימית

אביטל לוי

אשרי המאמין

איך מתתיהו העז לצאת למלחמה ביוונים? הם באו עם צבא עצום, והוא - עם מה הוא בא?

עם אמונה גדולה.

יכול להיות שהוא חשש. אף אחד לא הבטיח לו ניצחון. אבל הוא לא נכנע לפחד. זאת בדיוק הייתה הגבורה שלו.

"מַעֲצָם הַפָּחַד בָּא לוֹ הַמְּכֻשָׁל. ע"כ צָרִיךְ הוּא לְהִתְגַּבֵּר בְּשֶׁכֶל לְדַעַת שְׂאִין לוֹ כָּלֵל מִמֶּה לְהִתְפַּחֵד. כָּל צִינְרֵי הַפָּחַד הֵנָּם רַק צְבָעִים פְּזוּרִים מִצִּינְרֵי גְדוֹל שְׂצָרִיכִים לְהִשְׁלִימוֹ, וְכִשְׂמֻמְלָאִים אוֹתוֹ הֵם מִצְטָרְפִים... לְהַמְשִׁיךְ בְּפִתְחוֹן גְּדוֹל וְעֲצוּם מְאֹד. הַמְּמַלֵּא אֶת כָּל הַנֶּפֶשׁ עִז וְגִבּוֹרָה". (מידות הראי"ה, פחד, ד)

דיברנו בשבוע שעבר על האמונה כרפואה לפחד. הרב מתאר מה קורה לנו כשאנחנו מפחדים. אנחנו מדמיינים דברים שעלולים לקרות אם נפרוץ. אם ננסה ללכת על הדבר הזה שממנו אנחנו כל כך מפחדים או להתמודד עם מציאות שמפחידה אותנו. כך יוצא שהפחד הוא מכשול שחוסם בפנינו את הדרך להצלחה, לשמחה, לביטחון... מה הקשר לאמונה? ולמה הפחד הוא דמיון? כי היחיד שקובע מה יקרה בעולם זה רצון ה'. אם הוא יחליט שנצליח במבחן - נצליח, אם הוא יחליט שנתקבל לתפקיד - נתקבל, ואם לא - אז לא...

כמו שאמרנו, יש מקום להיזהר. אבל מרגע שמשהו ברור לנו - צריך ללכת עליו באמונה וללא פחד. האמונה היא זו שיוצרת מציאות. שנותנת לאנשים את הכוח לפעול ולקדם את העולם. כשאין אמונה - אין מקום לשינויים ולהתקדמות. וכשיש - השמיים הם הגבול!

זה נכון גם אצל גדולי עולם, כמו מתתיהו, משה רבנו ואברהם אבינו, שמתוך האמונה בדרך שלהם העזו לפעול. זה דרש מהם התמודדויות לא קלות כמו לעמוד מול מלך כשאתה מגמגם, לעזוב את ארץ המגורים ולצאת למסע אל הלא ידוע ועוד ועוד התמודדויות שאם נתעמק בהן נראה שהן לא פשוטות. אבל הן אלו שהובילו אותם להיות גיבורים. הרי אנחנו לא מודדים את החשמונאים בכוחם הפיזי, אלא זוכרים אותם בזכות האומץ לצאת ולהתמודד. דווקא החשש הוליד את הגבורה. ובסופו של דבר במקום להחליש אותם - הפך אותם לגיבורים.

"וְהַמְזִיקִין עֲצָמָם וְכָל צָלְלֵי בְּלִהוּתֵיהֶם מִתְהַפְּכִים לְפָחוֹת מְסַעְדִים וְעוֹזְרִים, הַמְשֻׁמְחִים וְהַמְחִיבִים אֶת הַדַּעַת, וְהַמְצִיאֵת הַרַע וְהַמְקַלְקוֹל שֶׁבָּהֶם כְּלָה לְגַמְרֵי, וְהַמְרִיץ-הַחַיִּים שֶׁבָּהֶם מִתְהַפֵּךְ לְכַח מְעוֹדֵד בְּאִמְזֵי קִדְשׁ. וְשִׁשּׁוֹן וְשִׁמְחָה יִשְׁיגוּ, וְחִדּוֹת ד' מְעֻבָּם". (שם)

גם בחיינו האישיים. דווקא הדמיונות והפחדים, יכולים להפוך למנוע שלנו כדי להגיע למקומות שלא חלמנו עליהם.

הערות, הארות ושאלות יתקבלו בברכה במערכת המדור:

leoroletzirim@gmail.com

שו"ת "באורות" ?!

ש.

האם יש תשובה לשאלה של ידיעה ובחירה?

ת. יש כמה תשובות לשאלת הידיעה והבחירה (כיון שד' יודע מה יהיה העתיד, ממילא אני מוכרח לבחור לפי ידיעה זו). השבוע נדבר על הנוסח שנאמר לרוב בדיונים על שאלה זו והוא: "אין תשובה", או "אי אפשר להבין". על תשובות מעין אלו עולה תמיהה: 'שכויח', את ה'לא להבין' כבר היה לי בשאלה. מה התשובה הוסיפה?

שאלנו בעבר במדור, מה כל כך נורא בעבודה זרה של השתחוות לפסל לשם שמים?

וענינו, שהבעיה היא הצמצום. כלומר, כל לקיחה של אלמנטים אנושיים והלבשה שלהם על אלוקים - כאילו זה הוא - בסוף תקטין אותו. משום שהיא מוכרחת להדגיש רק ערך אחד, ובכך לאבד את שאר הערכים. הגדרה היא מלשון גדר וגבול, היא חותכת ומגבילה את האלוקים.

בדבר הזה בדיוק נפלו הדתות האחרות. הנצרות טענה שהוא אלהי החסד, והאיסלם - הגבורה. אבל האלוקות מתגלה באחדות ובאיזון של כל הערכים. פעמים שהוא "כגבור עושה מלחמה", ופעמים שהוא "כזקן מלא רחמים".

בשאלת הידיעה והבחירה יש סוג של צמצום של האלוקות. הרי אם ישאלו אותנו מה ד' אוכל? נענה: ד' הוא לא כמונו, הוא לא צריך לאכול ולישון. טעות היא להניח שמושגי האלוקות והאנושות שווים. גם במושגים 'מופשטים' יותר כמו הידיעה אסור לנו לצמצם את ד'.

הכוונה ב'אי אפשר להבין', היא ההבנה שההגדרות והמושגים האנושיים ובכללם מושג ידיעת ד' - אינם תקפים אצל ד'. לכן, השאלה מראש לא מתחילה.

"יסוד דעת אלהים... היא האלהות המתעלה על כל התבונה וההרגשה, והחתימה... בחותם של הענינה, ושל אי אפשריות ההשגה. ודוקא מצד זה היא גדולה בפעלתה על החיים..." (אורות ישראל ה'ד)

פינת השו"ת מחכה לשאלות שלכם! במייל או בקבוצת הווצאפ. עומר דוידוביץ. שאלות למדור השו"ת ובקשת הצטרפות לקבוצת הווצאפ ניתן לשלוח למייל: omerymh@gmail.com או ל: 050-6514877

שאלות למדור השו"ת ובקשת הצטרפות לקבוצת הווצאפ ניתן לשלוח למייל: **omerymh@gmail.com** או ל: **050-6514877**
רוצים לקבל את המדור אליכם לווצאפ? רוצים לשלוח שאלות למדור השו"ת? קבוצת ווצאפ שקטה לקבלת העלון ושתי קבוצות פתוחות לדיונים. סרקו ובחרו את הקבוצה הרצויה... מחכים לכם!

הגיע הזמן להתעורר מול הים!

GITAM BBDO

ההדמיה להמחשה בלבד

הזדמנות אחרונה
לדירות 3 חדרים החל מ-
1,590,000 ₪

בניין מגורים יוקרתי במרכז הסיטי החדש של בת-ים, בעל מפרט טכני עשיר ו-34 קומות - 2 קומות מסחר, 7 קומות משרדים מדהימים ו-25 קומות מגורים עם דירות 2, 3, 4, 5 חדרים ופנטהאוז. בואו ליהנות מנוף עוצר נשימה המשקיף אל חופי העיר, ממבחר דירות במחירים אטרקטיביים וממיקום מושלם קרוב לצירי תנועה מרכזיים, בקרבה לרכבת הקלה ובמרחק 7 דקות הליכה לים.

הפרויקט משווק כקבוצת רכישה מפוקחת

שרי נדל"ן
מקצועת אלדד פרי

***5066**

PERI VIEW
בת-ים

יוצא לאור ע"י:

רח' הרב צבי יהודה 12 ירושלים | טלפון: 02-6524793
דוא"ל: Mercazarav@gmail.com

אורות אברהם
מוסיפים אור

כתובת: רח' גולדה מאיר 7, קומה 1, בית עליאש, נס ציונה | טלפון: 053-9620161 | דוא"ל: orotavraham@eldadperi.co.il | אתר: www.erotavraham.com
עריכה: תודעה יהודית - הרב שי הירש | עימוד ועיצוב: אליגטור עיצובים | מדור הילדים ואור צעיר - כתיבה ועריכה: אביטל לוי והרב עומר דוידוביץ',
איור: רננה אנסבכר | ייעוץ פדגוגי - ד"ר רונאל עטייה ('אורות ישראל')

הגיליון מוקדש לע"נ ר' אברהם בן פריחה ז"ל • מרים בת זוהרא • רבי שלום בן יקות • ר' יוסף בן תמו ז"ל • ר' יעיש בן אסתר ז"ל
• ר' אברהם בן לאה ז"ל • יואל בן מינדלה ז"ל • סופיה בת בלה